Zenei naptár

Sebestyén János orgonaestje

Albinoni Adagiója is elhangzott *Sebestyén János* hétfői orgonaestjén a dómban. S még seregnyi rövidebb lélegzetű „tételmű", részint olyan szerzőktől, akiket nem kifejezetten orgonakompozíciókról jegyez a zenetörténet. A sokoldalúságáról ismert művész, akinek rádiós anyagai éppoly népszerűek, mint cembalokoncertjei, ezúttal az irodalom kevéssé vagy alig hallható gyöngyszemeiből válogatott.

Pachelbel Kánonja, *Bossi* Scherzója mellett *Händel* d-moll orgonaversenye például olyan átirat, amely a zenekari kíséretet is magába olvasztja. *Schubert* újonnan felfedezett Fúgája szintén eredetileg orchestrális mű, *Bellini* Szonátája akár egy operai szoprán bravúrária, de fölcsendült a bé-á-cé-há motívum is, a barokk zenefejedelem névbetűiből, ezúttal *Huzella* Epilógusában. S persze a nagy ötlet, *Bartók* Mikrokozmoszának és néhány más „kis zongoradarabjának" adaptálása, amit maga Sebestyén végzett el, érdekes regisztrálási megoldásokkal visszakeresve orgonán a bartóki hangzásvilág feszítettségét, mozgékonyságát, izgalmas effektusait. *Koloss István* Tinódi-dallamra szerzett változatai és a Westminsteri hangjáték *(Vierne)* zárta a jó hangulatú hangversenyt, mely e sorok írójának két tanulsággal szolgált.

1. Úgy föst, a rövidebb, finom érzékenységgel, színgazdagon regisztrált művek *akusztikusan* élményszerűbb hatást tudnak kelteni a fogadalmi templomban, holott annak orgonamonstruma — természeténél és a tér nagyságánál fogva — inkább kedvez a nagyobb veretes alkotásoknak, hol a hangzás volumene is önmagában lélekemelő tényező. 2. Csupán úgynevezett kis művekből, mint amelyekből Sebestyén János állította össze műsorát, némiképpen *kockázatos* egész estét fölépíteni. Mert a fenti (látszólagos vagy vélt) ellentmondás, hosszabb távon, olyan benyomást kelt, mintha mondjuk egy karmester szimfonikus nagyzenekarával csak kamaradarabokat játszana. A rövidebb alkotásoknál tudniillik alig „melegszik bele" a hallgató, „helyezkedik el" a mű szerkezeti és fantáziavilágában, máris vége, fölriasztják, s mindezt a folyamatot sokszor kell átélnie, kezdheti újból és újból elölről — magyarán: fárasztja.

Legkevésbé persze éppen Sebestyén János tehet arról (ellenkezőleg, ezt is érdemének tudhatjuk be), hogy ilyesfajta tanulságokkal netán közelebb jutni a dómkoncertek sajátos atmoszférájának titkaihoz, de régi problémák megfejtéséhez is.

N. I.

Építőipari kollokvium

Az építőipari energiaracionalizálás helyzetéről, az energiatakarékos technológiák, anyagok és berendezések fejlesztésében elért eredményekről, valamint a fejlesztés további lehetőségeiről kezdődött Országos Építőipari Energiaracionalizálási Kollokvium kedden, a Székesfehérvári Technika Házában. Az Építőipari Tudományos Egyesület, az ÉVM Építőipari Energiaracionalizálási Célprogram Bizottsága, az Alba Regia Állami Építőipari Vállalat, az ISES — Nemzetközi Napenergia Társaság — magyar tagozata, és az Építéstudományi Intézet által rendezett háromnapos eszmecserére kétszáznál többen érkeztek. A szakemberek megvitatják az új építmények energiatakarékos kialakításának, a meglevő épületek hővédelmének a napenergia közvetlen hőhasznosításának, az új hővédelmi és hőszükségleti számítási szabvány előkészítésének kérdéseit, valamint az energiatakarékos épületgépészeti berendezések fejlesztési lehetőségeit.

A kollokvium résztvevőinek *Somogyi László* építésügyi és városfejlesztési miniszter nyitóelőadásában az építőipar energiaracionalizálási programjának eredményeiről, problémáiról és a fejlesztés lehetőségeiről szólt. Ezután *Czipper Gyula* ipari miniszterhelyettes ismertette az energiafelhasználás helyzetét, és az energiatakarékosság feladatait.

Egyetemeken, főiskolákon

Kitüntetés, megbízások, kinevezések

Amint tegnapi számunkban közöltük, hétfőn rektori megbízásokat, egyetemi tanári kinevezéseket adtak át a Parlamentben: a Minisztertanács — munkássága elismerése mellett — felmentette a rektori teendők ellátása alól *dr. Kristó Gyulát*, a *József Attila Tudományegyetem* rektorát, s megbízta a szegedi tudományegyetem rektori teendőinek ellátásával *dr. Csákány Bélát*. A Néprajzi Múzeumban rendezett ünnepségen, ugyancsak hétfőn, dr. Kristó Gyula a *Munka Érdemrend arany fokozata* kitüntetést vehette át, a szegedi egyetem élén végzett munkássága elismeréseül.

Budapesten vették át a rektorhelyettesi és dékáni megbízatásokat is: *dr. Kemenes Bélát*, a JATE oktatási rektorhelyettesét — munkássága elismerése mellett — felmentették a rektorhelyettesi teendők ellátása alól, s ezzel megbízták *dr. Bodnár Lászlót;* ugyancsak felmentették — munkássága elismerése mellett — *dr. Veress Józsefet*, a jogtudományi kar dékánját, s a dékáni teendők ellátásával megbízták *dr. Papp Ignácot*.

A természettudományi kar új dékánhelyettese: *dr. Szederkényi Tibor*. A tudományegyetem újonnan kinevezett docensei: *dr. Anderléné Sajti Enikő* (új- és legújabb kori egyetemes történeti tanszék); *Borosné dr. Marcsik Antónia* (embertani tanszék); *dr. Szabó László* (algebra és számelmélet tanszék); *dr. Mezősi Gábor* (természeti földrajzi tanszék).

A *Szegedi Orvostudományi Egyetemen* tegnap, kedden adta át a docensi kinevezéseket *dr. Cserháti István* rektor. Az orvosegyetem új docensei: *dr. Tóth Lajos* (anatómiai intézet), *dr. Kovács Gábor* (kóroléttani intézet), *dr. Julesz János* (1. számú belgyógyászati klinika endokrinológiai önálló osztály), *dr. Baltás Béla* (sebészeti klinika), *dr. Hammer Helga* (szemészeti klinika), *dr. Vágvölgyi András* (marxizmus—leninizmus intézet), *dr. Várkonyi Tibor* (1. számú belgyógyászati klinika), *dr. Fazekas András* (fogászati klinika), *dr. Szentistványi István* és *dr. Pető Zoltán* (ideg-, elmegyógyászati klinika).

Az egészségügyi miniszter *dr. Ribári Ottó* egyetemi tanárt — pályázata alapján — a Szegedi Orvostudományi Egyetem Fül-Orr-Gége Klinikájáról áthelyezte a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Fül-Orr-Gége Klinikájára, és megbízta a klinika igazgatói teendőivel. Egyidejűleg felmentette a SZOTE klinikájának igazgatói, továbbá a klinikai rektorhelyettesi teendők ellátása alól.

A *Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán* főiskolai tanári kinevezést kapott: *Rozgonyiné dr. Molnár Emma* (magyar nyelvészeti tanszék), *dr. Riesz Béla* (neveléstudományi tanszék), *dr. Lengyel Zsolt* (orosz tanszék).

A *Szegedi Élelmiszeripari Főiskolán* meghosszabbították *Gábor Miklósné dr.* főigazgatói, *dr. Huszka Tibor* és *dr. Virág József* főigazgató-helyettesi megbízását. A SZÉF újonnan kinevezett főiskolai tanára: *dr. Őze József*.

Odüsszeusz és Krleza

A Pécsi Nyári Színház újdonságai

Egy hete kezdődtek, egész júliusban zajlanak a Pécsi Nyári Színház eseményei. Beethoven IX. szimfóniája nyitotta az ünnepi rendezvénysorozatot, a pécsi szimfonikusokat és az egyesített kórust *Erdélyi Miklós* vezényelte. Keddtől péntekig tartott a VII. felnőtt bábfesztivál, amelyen európai — osztrák, holland, bolgár, szovjet, német — felnőtteknek játszó bábszínházak mutatkoztak be. A magyar színeket többek között a pécsi Bóbita, a békéscsabai Napsugár és a budapesti Astra együttes képviselte.

A program tegnap, kedden este az *Odüsszeusz* című táncjátékkal folytatódott. A forgatókönyv *Homerosz* és *Kosztolányi Dezső* művei alapján készült, a koreográfus-rendező, *Eck Imre*. A pécsi balett idén 25 éves. Úgy indultak, hogy 1960-ban Eck Imre az Operaház szólistája Pécsre szerződött, és magával vitte az Állami Balettintézet végzős évfolyamát. Így került Pécsre *Bretus Mária, Uhrik Dóra, Hetényi János*, akik azóta is ott táncolnak. Velük s előttük végzett másik öt táncossal — közöttük *Medveczky Ilonával* —, illetve a Pécsi Nemzeti Színház balettkarának táncosaival alakult meg az ország első modern balettegyüttese. Bemutatkozó előadásuk *Az iszonyat balladája* volt. Ekkor fogalmazták meg azt a gondolatot, amely máig jellemzi művészetüket: „A ma táncművészetének feladata az eszmét hordozó gondolat és kifejező forma harmóniájának helyreállítása. Törekvésünk, hogy olyan új táncjátékokat hozzunk létre, amelyek elevenen hatnak a ma emberére, formálják, alakítják eszmevilágát, az emberi test, a zene és a látvány szépségének együttes megnyilatkozó erejével."

Az együttes működése nagyjából három korszakra osztható. A kezdeti szakaszban tematikus és újat teremtő, kereső-kísérletező egyfelvonásos formák jelzik munkásságukat. Néhány év után megjelenik repertoárjukban a táncművek fő irányzatává terebélyesedő szimfonikus vonulat. *(Vivaldi: Etüdök kékben.)* A 70-es évek elejétől megkezdődik a frissítés, a létszámbővítés folyamata. A kísérletező kis műfajok mellett mind gyakrabban emelkednek ki a szimfonikus balett nagyobb lélegzetű művei. Ilyen Eck *Sztravinszkij-estje, Tóth Sándor* Mahler-estje s *Balett 1976* című önálló estje is. Mindez új korszakhatár felé mutatott, melyet Eck Imre *Verdi* zenéjére készült *Requimje* fémjelez. Előadása méltán keltett országos figyelmet. Az együttes 25. évadjának küszöbén újabb korszakváltás előtt áll. A tartalom és forma felfrissítésre, a 25 év után távozó szólisták sora kiegészülésre vár.

A szabadtéri táncszín első bemutatója folytatása a pécsi balett korábbi, színpadi szöveggel ötvözött, komplex táncszínházi törekvéseinek. Az Odüsszeusz című kétrészes, egész estés kompozíció táncrészeit eredeti Homérosz-szövegek szövik át. Maga a táncjáték Kosztolányi *Lótuszevők* című színművére, arra az alapötletre épül: mi lett volna, ha Odüsszeusz nem tud ellenállni a szirének énekének. A zenét *Móczán Péter* és *Varga János* szerezte, az *East* együttes adja elő.

Szombaton, 6-án rendezik meg a *szövetkezeti néptáncfesztivált*. Tizenegy élvonalbeli együttes — köztük a csongrádi Alföld néptáncegyüttes — először szakmai versenyeken méri össze tudását, majd szombaton este táncos felvonuláson vesz részt a pécsi Széchenyi téren. Vasárnap a sétatéren, a X. országos cserépvásáron mutatják be műsorukat.

Az operettkedvelők *Abrahám Pál Bál a Savoyban* című nagy sikerű művét tapsolhatják meg a szabadtéri táncszínen. Hét előadást tartanak, július 12—16. és 25—27. között. A darabot *Schmidt Zoltán*, a pécsi Egyetemi Színpad rendezője állítja színpadra. *Kincses Károly, Póka Éva* és *Szuhay Balázs* főszereplésével. Szuhay Balázs lesz a házigazdája a *Legyen a vendégünk* című előadóestnek is, melyen többek között állandó partnere, kollégája, *Verebély Iván* is fellép.

Magyarországon először mutatják be a világhírű jugoszláv író, *Miroslav Krleza* drámáját, a *Szentistvánnapi búcsút*, július 17-én. Ez Krlezának azon drámái közé tartozik, amelyek talán még kevésbé ismertek, mint a naturalista korszak darabjai *(Léda, Agónia, Glembay LTD)*, s amelyeket az író expresszionista korszakához szokás sorolni. A színpadon délszláv vallási ünnepség elevenedik meg. A darab mondanivalója ízig-vérig közép-kelet-európai, ábrázolásának középpontjában a Habsburg-birodalom válsága áll: az alapját veszített felépítmény létezésének utolsó gyászos periódusa. A főszerepeket *Labancz Borbála, Krum Ádám, Juhász László*, valamint a pécsi Egyetemi Színpad tagjai játsszák. Közreműködik a Baranya táncegyüttes, a koreográfus *Vidákovics Antal*, az előadások színhelye a látványszínháznak is nagyszerűen bevált *tettyei romok*.

Némethy Attila, Ligeti András, a Kodály vonósnégyes tagjai és mások vezetik a *XVII. nemzetközi zenei tábor* kurzusait. A résztvevők a tábor utolsó napjaiban, július 18. és 19-én nyilvános hangversenyeket adnak a művészeti szakközépiskola hangversenytermében.

A pécsi nyári színház idején, július 5—14-ig tart nyitva Dél-Dunántúl legnagyobb ipari seregszemléje, a X. Pécsi Ipari Vásár. Közel 200 hazai vállalat vesz részt legújabb, legkorszerűbb termékeivel. A hazaiakon kívül kiállítanak jugoszláv, NSZK-, osztrák és finn vállalatok is.

Honvédelmi nevelés

„Egészséges ember mindenütt kell"

Aki a Magyar Honvédelmi Szövetség életét kicsit is ismeri, aligha tud olyan eseményt mondani, amelyhez a 600-as Ipari Szakmunkásképző kollégiuma vezetőjének ne lenne valami köze. *Szőke Lászlót* a minap úgy jellemezték, hogy olyan, mint egy tartópillér — alig venni észre, mégis tudják: lehet rá építeni...

— *Három hiján negyven éve aktivistája a honvédelmi szövetségnek. Mi tartja itt?*

— A sport szeretete. Atlétizáltam, 800-as és 15000-as futó voltam fiatalkoromban. Még 1948-ban, amikor Kövegyen tanítottam, beléptem a mai MHSZ elődjébe, a Magyar Szabadságharcos Szövetségbe. Nem tolongtunk akkoriban...

— *Pontosabban...*

— A községből ketten léptünk be... Én, mint sportoló...

— *Honvédelmi nevelés és sport hogyan függ össze?*

— Nagyon egyszerű. A honvédelem egész embert kívánó, férfias dolog. A sporttal ezt segítjük; egészséges nemzedéket felnevelni szép cél. Egészséges ember pedig mindenütt kel széles e hazában. Ez a célom, s mint edző ezért dolgozom.

— *Atlétaedző?*

— Természetesen, s az összetett honvédelmi versenyben résztvevőket készítem föl. Második éve én vagyok a magyar ÖHV válogatott edzője is. A 400 méteres akadályfutás a „szakterületem."

— *A válogatott vezetése szép feladat. De mi jut ebből Szegednek? Másodhegedűs szerep?*

— Ha arra gondol, hogy hűtlen lettem, téved. Tavaly például a szegediek válogatottjával úgy vettünk részt nemzetközi versenyen, hogy mi képviseltük a Magyar Népköztársaságot. Mi doppingolja jobban a gyerekeket, ha nem hazánk képviselete? A szegediek nyolc versenyzőt adtak a magyar válogatottnak.

— *Eredmények?*

— Érmek! Ezüstök és bronzok. De nemcsak ez volt. A középfokú iskolák országos honvédelmi ötttusa versenyén — ezt a versenyt egyébként Szeged indította útjára! — a döntőbe jutottunk Székesfehérvárott. A 600-as szakmunkásképző csapata párbajlövészetben és tájékozódási futásban lett első, a 400-as akadályfutásban ezüstöt, az összetettben pedig bronzérmet szerzett.

— *Ha jól emlékszem egy másik diákcsapat is volt ott, s a névsorban olvastam a Szőke nevet.*

— Andrea. A lányom. Válogatott kerettag. Akadályfutásban a csapat országos bajnok lett, párbajlövészetben bronzot, összetettben ezüstöt kaptak. Úgy érzem, érdemes volt Szegedre jönnöm.

— *Gyűtmönt?*

— Együttmaradt! Én már szegedinek érzem magam. Kövegy után Csanádpalotán dolgoztam ,mint iskola-, majd gimnáziumigazgató, aztán Csanyteleken vezettem az általános iskolát, később Csengele következett és Szeged, ahol most már 11 éve dolgozom.

— *És nemcsak az intézetben, s nemcsak az edzőpályán.*

— De azért nem elszakadva a szakmától! A megyei diáksporttanács mellett működő honvédelmi szakbizottságnak vagyok a titkára.

— *Mi a feladata?*

— Az egész megye középfokú iskoláinak honvédelmi nevelőmunkáját segítjük...

— *Látom, nem fogja a szék. Hová siet?*

— Edzésre...

Így arra már nem is maradt idő, hogy megtudjam, milyen elismerésekkel dicsekedhet. Már csak azért sem, mert menetből visszaszólt, nem szeret „dicsekedni". Így hát nem tőle tudom, hogy KISZ aranykoszorús jelvény, a testnevelés és a sport érdemes dolgozója kitüntetés, három Honvédelmi Érdemérem és a Haza Szolgálatáért érdemérem két ezüstje és egy arany fokozata után legutóbb az MHSZ főtitkárának honvédelmi propagandamunkáért kitüntető plakettjét is megkapta. Sport és propaganda?

— Nem! Sport mint propaganda! Kell-e nagyobb meggyőző erő a fiataloknak, mint az akaratát edző tett? Ez még mindig jó nevelő...

I. Zs.

Vasasszakmunkás-avató

Kedden a vasasszakszervezet Koltói Anna utcai székházában vasasszakmunkásokat avattak. Az ország 73 vasipari szakmunkásképző intézetében több mint hatvanezren tanulnak, elsősorban kohászati, gépipari és villamosenergia-ipari szakmákat. Június utolsó napjaiban 14 ezren fejezték be tanulmányaikat, tettek sikeres vizsgát, hogy önálló munkáséletet kezdjenek.

A keddi ünnepségen 340 kimagasló szakmai és mozgalmi munkát végző tanuló vett részt, és a meghívottak között volt több szakszervezeti főbizalmi és iskolaigazgató is. Jelen voltak az érintett minisztériumok, az Állami Bér- és Munkaügyi Hivatal, a SZOT és a KISZ vezetői is. Az ünnepség résztvevőit *Herczeg Károly*, a vasasszakszervezet főtitkára köszöntötte, az idősebb kollégák nevében *Gajdos Ferenc*, a Danuvia marósa üdvözölte az új ifjú szakmunkásokat, akik — régi hagyományként — emléklapot és szerszámkészletet kaptak útravalóul. (MTI)